

Καρτ ποστάλ, αφηγητές ιστοριών στην Ανδρο

ΣΥΛΛΟΓΗ Αν έχει να μας πει κάτι εντυπωσιακό η έκθεση «Χαιρετίσματα από την ωραία Ανδρο... ταχυδρομικά δελτάρια 1900 - 1960», που παρουσιάζεται στην Καίρειο Βιβλιοθήκη της Χώρας, είναι ότι κάποτε κάθε σχεδόν ελληνικός τόπος είχε ντόπιους εκδότες και φωτογράφους που ζούσαν από τη δουλειά τους. Τα ταχυδρομικά δελτάρια των αρχών του 20ού αιώνα (που ήταν στέλνονταν ταχυδρομικά είχαν τη λειτουργία του σημερινού SMS) παράγονταν κατά χιλιάδες από τοπικές βιοτεχνίες που ακολουθώντας τη γενικευμένη πρακτική σε όλη τη Δύση αποτύπωναν φωτογραφικά όχι μόνο τοπία αλλά κάθε εκδήλωση της ζωής. Ήταν η χρυσή εποχή της μαζικής αποθέωσης της φωτογραφίας ως λαϊκού επικοινωνιακού μέσου.

Αθηρή βιοτεχνία

Στην Ανδρο γίνεται κάτι πολύ ενδιαφέρον. Έχουν συγκεντρωθεί δεκάδες καρτ ποστάλ μεγάλης συλλεκτικής αξίας προερχόμενες όλες από το νησί. Η έκθεση, παραγωγή της Καίρειου με χορηγία της Εθνικής Τράπεζας, έχει επιμελητή τον φωτογράφο και μελετητή της φωτογραφίας Γιάννη Σταθάτο, ο οποίος έγραψε ένα σχετικό δοκίμιο που περιλαμβάνεται στο λεύκωμα που κυκλοφόρησε για να συνοδεύσει την έκθεση.

Τα περισσότερα δελτάρια της έκθεσης προέρχονται από τη συλλογή του Γιώργου Παπαδόπουλου και κατά ένα μικρότερο ποσοστό από τις συλλογές Αντώνη Πολέμη, Γιάννη Κοντοβασιλή και ΕΛΙΑ. Μαθαίνουμε ότι η Ανδρος είχε μία ντόπια οικογενειακή επιχείρηση που ίδρυσε το 1892 ο τυπογράφος Λορέντζος Καραουλάνης. Από την τυπογραφική αυτή επιχείρηση τυπώθηκε το 90% της ανδριώτικης παραγωγής ταχυδρομικών δελταρίων για πολλές δεκαετίες καθώς εκεί τύπωναν για εμπορικούς σκοπούς όλοι σχεδόν οι φωτογράφοι. Ήταν η επιτομή της ντόπιας οικογενειακής επιχείρησης που σε ένα μεγάλο κομμάτι του 20ού αιώνα

(σε ορισμένες περιπτώσεις δε από τον 19ο αιώνα) τύπωνε τη φωτογραφική ιστορία πολλών κοινοτήτων και μικρών τόπων. Χάρη σε αντίστοιχα τυπογραφεία και παθιασμένους φωτογράφους σε όλη την Ελλάδα (και εκτός Ελλάδος ακόμη, όπου υπήρχαν ελληνόφωνες κοινότητες) έχει δημιουργηθεί ένα πολύ σημαντικό αρχείο. Αν δεν υπήρχαν οι συλλέκτες, τα φωτογραφικά αυτά τεκμήρια θα είχαν χαθεί ή θα έμεναν σκόρπια και ατεκμηρίωτα. Σήμερα, έχοντας υπόψη μας αυτό που συμβαίνει τώ-

Η οδός Γεωργίου Εμπειρικού στη Χώρα Ανδρου σε καρτ ποστάλ ταχυδρομημένη το 1904.

ρα στην Ανδρο, βλέπουμε μικρές αρχειακές ενότητες και συλλογές να αναλαμβάνουν τον ρόλο της αφήγησης ξεχασμένων ιστοριών. Σήμερα βλέπουμε τις φωτογραφίες αυτές ως πρωτόγονους πρόγονους της ψηφιακής εποχής, αλλά πριν από έναν αιώνα αυτά ακριβώς τα δελτάρια ήταν η επιτομή της καινοτομίας και προάγγελος ενός καινούργιου κόσμου. Πολλοί ελληνικοί τόποι έχουν αποτυπωθεί σε αναρίθμητες εκδόσεις καρτ ποστάλ δημιουργώντας ένα σώμα μνήμης. Πέρα από το ενδιαφέρον για τους ερευνητές, υπάρχει η απόλαυση για όλους τους υπόλοιπους.

* Έκθεση ταχυδρομικών δελταρίων, Καίρειο Βιβλιοθήκη, Χώρα, Ανδρος, έως 29 Σεπτεμβρίου.

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ